

Ann-Christine Kinch

Barn- och grundskolenämnden

Motion - Mått och miniminivå på personaltäthet och personalens kompetens i förskolan - ett kvalitetskrav

Sammanfattning

Ledamoten Eva Wittbom (fp) har 2008-10-20 väckt en motion i kommunfullmäktige med yrkandet att barn- och grundskolenämnden beslutar om förtydligande villkor för att erhålla barnomsorgspeng. Yrkandet avser förtydligandena för mått på personaltäthet samt på andel personal med examen från högskola/universitet gällande förskollärare/läraryrket mot yngre åldrar. Yrkandet avser även miniminivå för personaltäthet i arbetet med barnen samt miniminivå för andelen högskoleexaminerad personal i arbetet med barnen.

Regeringen vill förstärka förskolans pedagogiska uppdrag. Konkret handlar det om att målen i förskolans läroplan ska förtydligas, särskilt vad gäller barnens språkliga och matematiska utveckling. Regeringens ambition är vidare att det ska finnas förskollärare i varje förskola och att förskollärare ska ges ett övergripande pedagogiskt ansvar.¹

Regeringen har uppdragit åt Skolverket att föreslå förtydliganden och kompletteringar av vissa mål i läroplanen för förskolan, föreslå hur förskollära-
nas ansvar kan förtydligas i läroplanen samt även föreslå riktlinjer för uppföljning och utvärdering av förskolans verksamhet.²

Mot bakgrund av Regeringens uppdrag till Skolverket finns i dagsläget inte anledning att revidera villkoret "På varje förskoleavdelning ska finnas personal med förskolläraryrket/läraryrket mot yngre åldrar. Med hänvisning till vad som anförts i föreliggande tjänsteutlåtande föreslås att motionen inte föranleder några ytterligare åtgärder.

¹ Faktblad om budgetpropositionen för 2009

² Regeringsbeslut 1:6 U2008/6144/S

Förslag till beslut

Barn- och grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att motionen inte föranleder några ytterligare åtgärder.

Bakgrund

Folkpartiet yrkar i motion till kommunfullmäktige i Täby 2008-10-20 att barn- och grundskolenämnden beslutar om förtydligande villkor för att er- hålla barnomsorgspeng. Nuvarande villkor behöver kompletteras med:

1. Mått på personaltäthet samt på andel personal med examen från högskola/universitet gällande förskollärare/läraryt- bildning mot yngre åldrar.
2. Miniminivå för personaltäthet i arbetet med barnen.
3. Miniminivå för andelen högskoleexaminerad personal i arbetet med barnen.

Kommunledningskontorets kommentarer

Täbys förskolor drivs i stort sett helt av enskilda utförare. Kommunen ger tillstånd till de enskilda utförarna att, utifrån vissa specificerade krav, driva en förskola. Förknippat med tillståndsgivningen är också ansvaret för tillsynen av dessa verksamheter. Skolverket kontrollerar att kommunen uppfyller sitt tillsynsansvar. Bidragsfinansierad enskild verksamhet medför begränsad kommunal styrning och kontroll och det finns inget avtal om drift.

Skollagens s.k. kvalitetsparagraf beskriver bl.a. "För bedrivande av förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg skall det finnas personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet kan tillgodoses. Barngrupperna skall ha en lämplig sammansättning och storlek. Lokalerna skall vara ändamålsenliga." Tydligare än så beskriver inte Skollagen kraven på förskoleverksamheten när det gäller personalens kompetens, barngrupper och lokaler.

Stärkt pedagogiskt uppdrag

Regeringen vill förstärka förskolans pedagogiska uppdrag. Syftet är att förskolan på ett ännu bättre sätt ska kunna förbereda barnen på för skolan. Regeringens ambition är bl.a. att det ska finnas förskollärare i varje förskola och att förskollärare ska ges ett övergripande pedagogiskt ansvar.³

Skolverket har fått i uppdrag av regeringen att föreslå:

- Förtydliganden och kompletteringar av vissa mål i läroplanen för förskolan.
- Hur förskollärarnas ansvar kan förtydligas i läroplanen.

³ Faktablad om budgetpropositionen för 2009

- Riktlinjer för uppföljning och utvärdering av förskolans verksamhet.

Skolverket ska redovisa inriktningen av förslag till förtydliganden av läroplanen i förskolan till Utbildningsdepartementet senast den 31 mars 2009. Uppdraget i sin helhet ska redovisas till Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet senast 30 september 2009.⁴

Mot bakgrund av Regeringens uppdrag till Skolverket finns inte anledning att i nuläget revidera villkoret ”På varje förskoleavdelning ska finnas personal med förskollärarytbildning/lärarytbildning mot yngre åldrar”.

Fråga: Vad menas med begreppet förskoleavdelning? Antalet barn i olika grupper och avdelningar varierar från förskola till förskola varför begreppet är otydligt.

Med avdelning menas en barngrupp som ett arbetslag ansvarar för. (Definition enligt Skolverkets statistik). Storleken på begreppet grupp finns kommenterat i *Allmänna Råd och kommentarer - Kvalitet i förskolan*. ”Det finns inga belägg för att det skulle finnas någon gruppstorlek eller personalitet som är den optimala i alla sammanhang. Förutsättningarna varierar från grupp till grupp och från tid till annan. En gruppstorlek eller personalitet som är lagom i en förskola behöver inte vara det i en annan.” ”Kommunerna avgör utifrån lokala förhållanden, vilken gruppstorlek och vilken personalitet som är den lämpligaste.”⁵

Fråga: Vad betyder ”ska finnas”? Hur stor andel av personalen ska ha relevant utbildning för att man kan säga att det finns sådan personal? Det framgår inte heller om det är i det direkta arbetet med barnen som åsytas eller om det räcker at det finns någon högskoleutbildad förskollärare som verkar administrativt.

I villkor för bidrag beskrivs att ”på varje förskoleavdelning ska finnas personal med förskollärarytbildning/lärarytbildning mot yngre åldrar”. Eftersom förskoleavdelning är den enhet som anges, avses personal som arbetar med barnen och inte administrativ personal. När det gäller hur stor andel av personalen som ska ha relevant utbildning finns det inte i skollag eller läroplan något specifikt krav på förskollärare över huvud taget.

Mått på personalitet:

Personalitet mäts genom förhållandet mellan antal barn och antal årsarbetare (heltidstjänster) för personal som arbetar med barn. Att använda Skol-

⁴ Regeringsbeslut 1:6 U2008/6144/S

⁵ Skolverkets Allmänna Råd 2005 Allmänna råd och kommentarer Kvalitet i förskolan

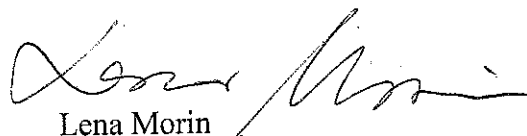
verkets definition på personaltäthet⁶ är angeläget för att kunna göra jämförelser mellan kommuner och riket som helhet.

Fråga: Avser utbildningen examen från högskola, d.v.s. avklarade studier som lett till en förskollärarexamen /lärarytbildning mot yngre åldrar eller avser det någon/några genomgångna kurser?

Förskollärarytbildning istället för förskollärarexamen har en praktisk förklaring i insamlandet av uppgifterna till SCB. Uppgifterna om förskollärare i förskolorna samlas in på kommunnivå och om definitionen skulle vara förskollärarexamen ska varje individ registreras och kontrolleras mot Utbildningsregistret. Täby kommun är inte huvudman för de enskilda förskolorna och personalansvaret åvilar huvudmannen.

Förtydligande

Dokumentet *Villkor för bidrag för enskild huvudman som bedriver förskoleverksamhet i Täby kommun* föreslås utifrån motionens frågor att förtydligas genom tillägg av definitioner för begreppen avdelning och förskollärarytbildning. Förtydligandena förs in i villkor för bidrag vid den översyn av dokumentet som sker under året.

Lena Morin
Barn- och grundskolechef

Bilagor:

- Motion till kommunfullmäktige i Täby 2008-10-20
- Villkor för bidrag för enskild huvudman som bedriver förskoleverksamhet i Täby kommun, dnr 131/2007-60

⁶ Definitioner Skolverkets statistik: Antal inskrivna barn per årsarbetare=antal inskrivna barn dividerat med antal årsarbetare. Antal årsarbetare= antal anställda som arbetar med barn(exklusive städ- och kökspersonal) har omräknats till årsarbetare med hjälp av tjänstgöringsgraden. Arbetsledares schemalagda arbetstid i barngrupp har medräknats.

Villkor för bidrag för enskild huvudman som bedriver förskoleverksamhet i Täby kommun

Dokumentet informerar om vilka barn bidraget gäller och villkoren för bidraget samt om återkallande av rätten till bidrag. Enligt Skollagen 2a Kap. 17§ ska kommunen lämna bidrag till sådan enskild förskoleverksamhet som fått tillstånd enligt 14§ och är öppen för alla barn. Kommunen beslutar ensidigt om bidraget. Bidraget ska lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet. Kommunen har rätt att ställa villkor för bidraget. Bidragsbeloppet överensstämmer med Täby kommuns barnomsorgspeng och utbetalas enligt gällande regler.

Vilka gäller bidraget?

Bidraget utbetalas för barn inskrivna i verksamheten, som är folkbokförda i Täby eller som stadigvarande vistas i kommunen.

Villkor för bidraget

- Tillstånd har beviljats enligt Skollagen 2 a kap 13 § och 14 §. Verksamheten ska bedrivas enligt Skollagen 2 a kap. Verksamheten ska uppfylla kommunens krav på god kvalitet och säkerhet genom att följa nationella och kommunala styrdokument för förskola och familjedaghem.
- Verksamheten lämnar årligen en kvalitetsredovisning till barn- och grundskolenämnden, enligt fastställd tidsplan.
- Verksamheten är helårsöppen om inte annat angivits i tillståndet.
- På varje förskoleavdelning ska finnas personal med förskolläro- utbildning/läro- utbildning mot yngre åldrar.
- Utföraren tilldelar barnen plats i verksamheten genom det internet- baserade barnomsorgsval/kösystem som Täby kommun tillhandahåller.

TÄBY KOMMUN

2005-09-07

Reviderat 2007-11-29, 2007-12-11,

2008-10-02

- Barnen tilldelas plats i verksamheten efter en kördning som godkännts av kommunen i vilken bl.a. ska framgå att utföraren tar emot barn från ett års ålder, i första hand bosatta i Täby, och att verksamheten är öppen för alla.
- Utföraren kommunicerar med Täby kommun och föräldrar/kommuninvånare genom fungerande e-post.
- Kommunen får inhämta upplysningar och handlingar som behövs för tillsyn i enlighet med barn- och grundskolenämnden fattade beslut och enligt fastställd tidsplan.

Utbetalning av bidrag

- Aktuell F-skattesedel ska lämnas till kommunen. I övrigt se ”Regler och rutiner för utbetalning av bidrag i form av barnomsorgspeng och omsorgstidens omfattning”.

Minskning av bidragets storlek

- Minskning av bidragets storlek, kan enligt särskilt regelverk, ske för förskolor/utförare som inte uppfyller villkor för bidrag.

Återkallande av rätten till bidrag

Kommunen kan återkalla rätten till bidrag om

- Verksamheten till väsentlig del ändrats och/eller personer i ledande befattning bytts ut eller lämnat verksamheten utan att nytt tillstånd för verksamheten erhållits.
- Vid arbetskonflikt som innebär att verksamheten måste stängas eller på annat sätt inskränkas, reduceras bidraget från och med den dag åtgärden vidtas.
- Något av ovannämnda villkor för bidrag inte uppfyllts

Jag har tagit del av ovanstående villkor för bidrag till enskild huvudman vid familjedaghemmet/förskolan/förskolorna:

.....

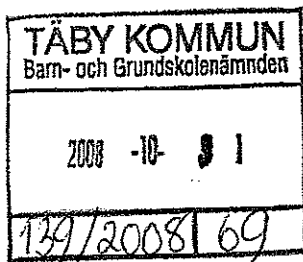
Täby den

.....

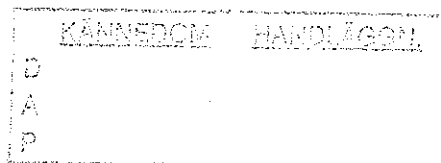
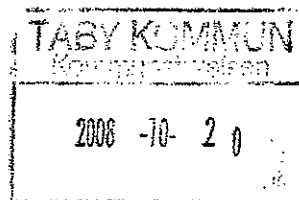
Firmatecknare/ansvarigt ombud för huvudman

.....

Namnförtydligande

Folkpartiet Liberalerna

Motion till kommunfullmäktige i Täby 2008-10-20

Mått och miniminivå på personaltäthet och personalens kompetens i förskolan – ett kvalitetskrav

Barn- och grundskolenämndens enda inriktningsmål är "Täby har Sveriges högsta utbildningskvalitet". Kvalitet i förskolan är beroende av personalen som arbetar med barnen, hur många de är och hur dess kompetensprofil ser ut.

Kommunen står inför en utvidgad skyldighet att anordna allmän förskola. Från och med sommaren 2010 ska alla barn som fyller tre år erbjudas avgiftsfri allmän förskola, i likhet med vad som i dag erbjuds från fyra års ålder (Prop. 2008/09:1, s 105). Det betyder att kraven på pedagogisk verksamhet i förskolan ökas.

Ett villkor som kommunen ställer för utbetalning av barnomsorgspeng är följande:

På varje förskoleavdelning ska finnas personal med förskollärarytbildning/lärarytbildning mot yngre åldrar.

(Villkor för bidrag för enskild huvudman som bedriver verksamhet i Täby kommun, Dnr 131/2007-60, reviderad 2008-10-02, fjärde punkten under "Villkor för bidraget".)

Villkoret är viktigt, men i nuvarande utformning är det ofullständigt. Formuleringen väcker frågor, exempelvis:

- Vad innebär begreppet "förskoleavdelning"? Antalet barn i olika grupper och avdelningar varierar från förskola till förskola varför begreppet är otydligt.
- Vad betyder "ska finnas"? Hur stor andel av personalen ska ha relevant utbildning för att man kan säga att det finns sådan personal? Det framgår inte heller om det är i det direkta arbetet med barnen som åsyftas, eller om det räcker att det finns någon högskoleutbildad förskollärare som verkar administrativt.
- Avser utbildningen examen från högskola, dvs. avklarade studier som lett till en förskollärexamen/examen från lärarytbildning mot yngre åldrar eller avser det någon/några genomgångna kurser?

För att kompetensvillkoret ska fungera som en kvalitetsfaktor behöver det preciseras. Det behövs politiskt beslut på miniminivåer både när det gäller personaltäthet och personalens kompetens.

När Skolverket gör analyser på kommunal nivå definieras personaltäthet som antal inskrivna barn i förhållande till antal årsarbetare. Med årsarbetare menas antal anställda i arbete med barn omräknat till heltidstjänster.

Inom en kommun kan det finnas anledning att förfina måttet på personaltäthet eftersom det ska gälla på förskolenivå. Barnens närvarotider skiljer sig mellan förskolorna. För att kunna göra mer rättvisande jämförelser kan därför ett mått som visar hur många timmar i arbete med barnen som görs i förhållande till antalet barntimmar vara lämpligt.

Med ett etablerat mått på personaltäthet kan sedan nivån läggas för hur hög andel som ska utgöras av examinerade förskollärare. Skolverket visar i sin sammanställning att medianen för andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning i riket ligger på drygt 50 %, med en spridning mellan 20 % - 80 % (Skolverkets rapport 313, 2008-04-02, s. 78). Mot bakgrund av att Täby ska ha Sveriges bästa utbildningskvalitet bör kravet därför ligga på minst 60 %.

Folkpartiet yrkar att barn- och grundskolenämnden beslutar om förtydligade villkor för att erhålla barnomsorgspeng. Nuvarande villkor behöver kompletteras med:

- mått på personaltäthet samt på andel personal med examen från högskola/universitet gällande förskollärare/läraryrket mot yngre åldrar
- miniminivå för personaltäthet i arbetet med barnen
- miniminivå för andelen högskoleexaminerad personal i arbetet med barnen

För folkpartiet i Täby

Eva Wittbom